

Bhutans Nationalbibliotek nu on-line !

Let adgang til bibliotekets ressourcer bidrager til ny dialog mellem akademiske og spirituelle traditioner

Af forskningsbibliotekar Anne Burchardi, Det Kongelige Bibliotek

Repræsentanter fra det DANIDA-finansierede twinning project mellem Det Kongelige Bibliotek og Bhutans Nationalbibliotek deltog i juni 2008 i Den Internationale Association for Buddhistiske Studiers (IABS) 15. kongres som fandt sted på Emory universitetet i Atlanta Georgia.

Her fremviste vi for første gang de konkrete resultater af projektets arbejde indtil nu, i særdeleshed den nye hjemmeside (www.library.gov.bt) som udgør portalen til Nationalbibliotekets ressourcer. Lanceringen af hjemmesidens on-line katalog markerer en vigtig milepæl i bibliotekets historie. Hermed er Nationalbiblioteket blevet del af et internationalt netværk af institutioner som fremmer forskning baseret på buddhistiske tekster.

Emory universitet har fornylig markeret sig på landkortet over internationale institutioner med samarbejde på højt niveau med tibetanske buddhistiske uddannelsesinstitutioner i eksil. Man har her indset værdien af at kombinere den vestlige akademiske tradition med den tibetanske buddhismes intellektuelle og kontemplative tradition.

Emorys Tibet-partnerskab blev etableret i 1998, og i 2007 fandt den

15. Mind and Life Konference sted på universitetet. (www.mindandlife.org) I den sammenhæng blev Dalai Lama indsat som "Presidential Distinguished Professor" ved universitetet. I sommer var universitetet således vært for IABS-konferencen, hvor forelæsninger om buddhismens kulturelle og kunstneriske udtryk, samt buddhistisk filosofi, metafysik og psykologi blev præsenteret af omkring 500 forskere fra hele verden. (www.religion.emory.edu/iabs2008)

Da originaltekster spiller en helt central rolle som grundlag for enhver diskussion af buddhistiske emner, er bevaring og tilgængeligheden af tekster af altafgørende betydning. Den filologiske udforskning af teksterne er det næste skridt på vejen mod oversættelse og formidling af deres indhold, som i stigende grad bliver efterspurgt af kognitionsforskere, psykologer, læger og andre med interesse for buddhistiske synspunkter angående for eksempel meditation, etik og bevidsthed.

Det Kongelige Biblioteks Bhutan-projekt har ikke alene en lokal kulturbevarende funktion i Bhutan, men projektets resultater vil nu spille en vigtig rolle i det moderne videnssamfund, som ressource for den nye dialog mellem øst og vest, mellem naturvidenskab og kontemplativ praksis, om bevidsthed, moral, etik og livskvalitet.

Projektresultater

Et af Bhutan-projektets hovedformål har fra starten i 1996 været katalogisering af bhutanesiske og tibetanske tekster på Nationalbiblioteket og i templer, klostre

Bhutans Nationalbiblioteks nye hjemmeside på bhutanesisk (dzongkha). www.library.gov.bt/

og private samlinger ude i landet. Siden 1999 har projektet katalogiseret Nationalbibliotekets mere end 100.000 titler og undertitler af tekster og manuskripter på dzongkha og tibetansk. Indtastningen

er blevet foretaget af fire biblioteksassistenter gennem syv år. I samarbejde med Det Kongelige Biblioteks IT-afdeling er disse metadata nu uploaded i Aleph som MARC-poster, søgbare på hjemmesiden både ved hjælp af den bhutanesiske font "jomolhari", samt gennem et transskriberingssystem benævnt Wylie, hvortil anvendes latinske bogstaver. Hjemmesiden er tosproget og kan læses enten på engelsk eller dzongkha.

Ud over on-line katalogen over bibliotekets egne tekster, repræsenterer den landsdækkende registrering af tekster og manuskripter i klostre, templer og i private biblioteker et værdifuldt

Det faktum, at flertallet af Bhutans klostre og templer ligger meget afsides, gør, at den landsdækkende katalogisering af tekster ofte indebærer større fysiske udfordringer. Her ser vi det berømte "Tiger tempel", Takstang. Foto: Anne Burchardi.

72% af Bhutan er dækket af skov, en del af hvilken vokser i over 4000 m højde. Andre 20 % er dækket af evig sne. Landet ligger mellem 100-7541 m over havet. Der er meget få veje og selv hovedvejen gennem landet er meget smal med gennemsnitligt 17 hårnålesving pr km. Her vandrer man ned fra et kloster til projektets bil. Foto: Bjørn B. Henriksen.

projektresultat. Metadata om disse tekster er ved at blive lagt ind i Aleph som MARC poster. Indsamlingen af data vil blive nærmere beskrevet i det følgende.

Landsdækkende katalogisering

Bhutan er opdelt i 20 distrikter, hvoraf katalogiseringen af tekster i syv distrikter, nemlig Samtse, Haa, Chukha, Paro, Thimphu, Gasa og Bumthang, er afsluttet. Dette har resulteret i publikationen af første bind af det som skal udgøre Bhutans nationalbibliografi. Bindet indeholder information om 3000 tekster i 400 forskellige templer i de syv nævnte distrikter. I øjeblikket bliver tekster i Punakha, Wangdue og Tashi Ganj distrikterne katalogiseret.

De sjældne eller skrøbelige tekster og manuskripter, som bliver lokaliseret under katalogiseringsarbejdet, bliver kopieret ved hjælp af scanning og digital fotografering og opbevaret på harddiske og CD-ROM på Nationalbiblioteket.

Daza Drukpa fortæller om det landsdækkende katalogiseringsarbejde: "Vi rejser ofte til meget afsidesliggende templer. En gang da vi vandrede til Sambaykha, en afsidesliggende landsby i det bjergrige Haa distrikt, måtte vi trekke i tre dage fra Samtse. Så måtte vi bestige et stejlt bjerg, hvilket tog endnu en hel dag. Da vi nåede toppen, begyndte det at regne kraftigt og vi kunne ikke finde vejen til Sambaykha. Vi havde ingen anden udvej end at tilbringe natten under et træ, uden hverken mad eller søvn. Den næste morgen opdagede vi, at vi kun var en halv times gang fra templet. Selvom det var meget tæt på, så føltes det temmelig langt, fordi vi var blevet dækket af igler i løbet af nattens regnvejr."

"På vores vandring må vi selv bære vores mad, ris og grønsager til mange dage sammen med vores fotografiske udstyr. Da bhutaneserne er meget gæstfri, kan vi som regel overnatte hos private i landsbyerne eller hos

Hjemkomst til biblioteket efter en rejse til afsidesliggende templer. Foto: Daza Drukpa.

templernes viceværter. Arbejdet giver os mulighed for, ikke alene at besøge afsidesliggende områder af landet, hvor folk sjældent kommer, men også at møde lokalbefolkningen og se hvordan de lever.”

“Da vi begyndte den landsdækkende katalogisering og digitalisering af tekster ude i landet brugte vi et Canon 35 mm film kamera. Efter at Paro- og Thimphu- distrikterne var afsluttet, begyndte vi at anvende et tidligt Nikon digitalt kamera med 3.2. mega pixel. I øjeblikket bruger vi et Canon 10 mp kamera.”

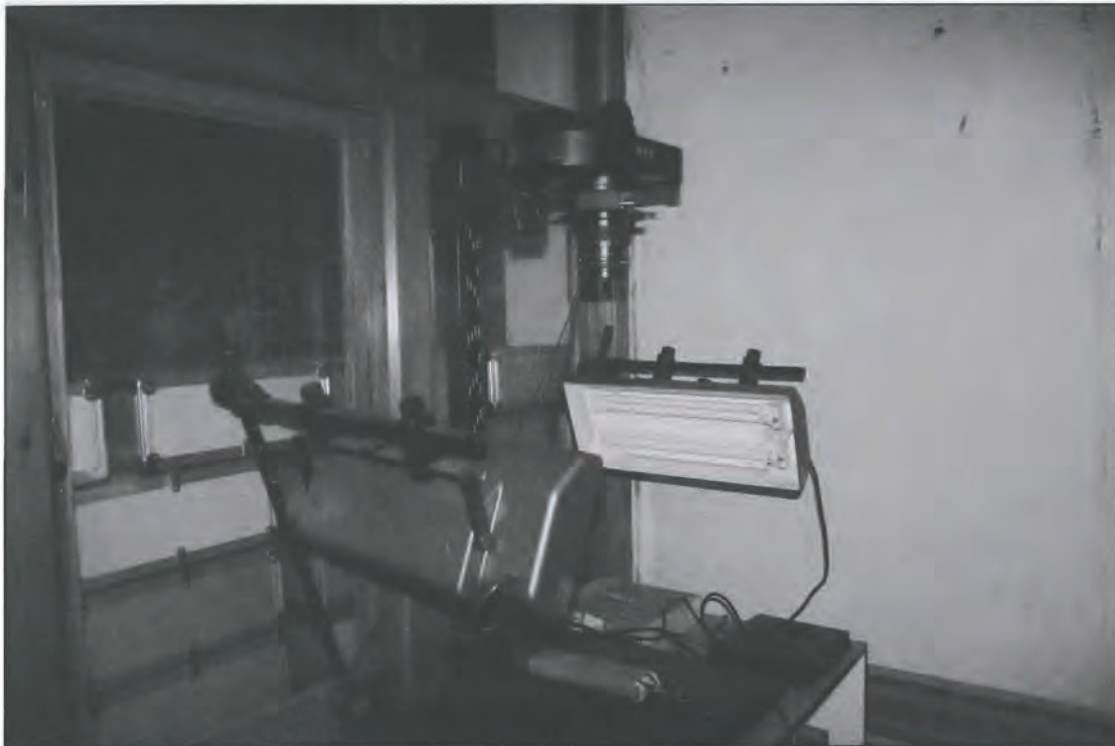
Digitaliserede manuskripter

Eksempler på manuskripter som nu bliver bevaret i scannet form er bl.a. Dbon ras dar ma senges (1177-1237) biografi. Manuskriptet, som

er skrevet på håndlavet papir, befinder sig i dronningemoderen Ashi Kesang Wangmos private bibliotek i Detjen Tjoling-paladset. Dbon ras (udtales Ønre) var nevø af Tsangpa Gyare, stifteren af den bhutanesiske form for buddhisme, Drukpa Kagyu-skolen.

Dbon ras var den første af de såkaldte “løver”, som ligesom Dalai Lama siges at være udstrålinger af den buddhistiske guddom, Avalokitesvara, der repræsenterer universel medfølelse. Derudover var han arving til Gya-klanen som traditionelt holdt positionen som abbed ved Ralung-klostret. Han var således forfader til Zahdrung Ngawang Namgyal, den bhutanesiske stats grundlægger.

I Zhuri-templet i Tjummedalen i Bumthang, grundlagt af stifteren af den lavere Drukpa-skole, Gyalwa

Projektets Leica kamera til digitalisering af tekster. Foto: Daz̧a Drukpa.

Lorepa Drakpa Wangchuk (1187-1250), fandt biblioteksholdet et usædvanligt illumineret bön-manuskript. Bön er navnet på den præbuddhistiske folketro i Tibet, men markerer også en senere mere systematisk og filosofisk parallel til buddhismen. Titlen gives først på G.yung drungs (udtales jungdrung) guddommelige sprog, som henviser til Bön religionens guddommelige ophav Tönpa Shenrab, som steg ned fra himlen. Derefter gives titlen på de forskellige menneskesprog såsom persisk, da bön religionen siges at stamme fra det persiske kulturområde, derefter på shangshung-sproget, som henviser til oldtidens præbuddhistiske bönkongerige som omfattede hele Tibet med bjerget Kailash som centrum, og til slut gives titlen på tibetansk.

I Chel-templet i Tang-dalen i Bumthang, grundlagt af Tertön Padma

Lingpa, fandt biblioteksholdet et manuskript, som er del af Kathang De Nga – en større samling såkaldte “terma”-tekster eller skjulte skatte, som siges at hidrøre fra det ottende århundrede, og som fremdrages af særligt udvalgte personer på et forudsagt tidspunkt. De repræsenterer således grundlæggeren af den tibetanske buddhisme, Padma Sambhavas, originale belæringer i den pågældende skattefinders fortolkning. Herved bibeholdes den oprindelige transmissionslinje, men den tilpasses og fornyes i overensstemmelse med den tid og det sted, den findes på, således at de pågældende instruktioner bliver både tilgængelige og relevante for samtidens folk. Sådanne eksempler på unikke manuskripter fundet og digitaliseret af projektet er af stor betydning for fremtidig forskning i disse materialer.

Samarbejde mellem digitale buddhistiske biblioteker

Bhutan-projektets præsentation "Survey of Bhutanese Literature" blev givet i "Panel for Technology and Resources" af Daza Drukpa og undertegnede ved konferencen i Atlanta. Andre projekter præsenteret her inkluderede "The Digital Library" i The Tibetan Buddhist Resource Center ved Rubin Museet i New York (www.tbrc.org), samt "Spatial-temporal Informations System Technology and Tripitaka Catalogs" på Dharma Drum Buddhist College i Taipei (www.ddbc.edu.tw/en/library/). Et vigtigt digitalt lydarkiv for mundtligt overført buddhistisk litteratur etableret af William Magee fra University of Vir-

Lufttætte beholdere til opbevaring af de udskårne træblokke anvendt ved trykning af bøger i Bhutan. Foto: Bjørn B. Henriksen.

ginia blev også præsenteret (<http://haa.chibs.edu.tw>. University of Virginia er også kendt for deres digitale Himalaya bibliotek www.thdl.org.) Der var bred enighed om at arbejde på at udvikle et

Zhuri-templet i Tjumme-dalen blev grundlagt i det 13. årh. Her fandt biblioteksholdet et usædvanligt illumineret bön-manuskript. Foto: Daza Drukpa.

Chel-templet i Tang-dalen blev grundlagt af Padma Lingpa. Her fandt biblioteksholdet en såkaldt "skjult skatte-tekst". Foto: Daza Drukpa.

informationsnetværk med links mellem de forskellige projekters unikke og særdeles omfattende databaser.

Genreklassifikation af tibetansk litteratur

Nu da Nationalbiblioteket i Bhutan er blevet del af den digitale verden, står det overfor samme udfordring som alle andre biblioteker i verden med større eller mindre tibetanske samlinger, nemlig spørgsmålet om klassifikation. I de fleste vestlige biblioteker med tibetanske samlinger har man hidtil anvendt de forskellige generelle klassifikationer (Dewey, SK2 m.fl.) med mere eller mindre tilfredsstillende resultat. I de rent tibetanske biblioteker

følger man traditionelle opstillingssystemer som går på tværs af genreklassifikation. På Nationalbiblioteket har man til katalogiseringsformål anvendt et udmærket generelt klassifikationssystem udviklet af Bhutan-projektets tibetologiske ekspert, Per K. Sørensen.

Imidlertid bliver behovet for et mere detaljeret, præcist og specifikt genre-klassifikationssystem mere og mere udtalt, efterhånden som kortlægningen af tibetansk litteratur bliver mere og mere omfattende i den digitale tidsalder.

Der er nu behov for at udvikle et standardiseret genreklassifikationssystem, som anvendes af alle, der beskæftiger sig med tibetansk litteratur.

På The Association for Asian Studies' årlige møde, som ligeledes fandt sted på Emory universitetet i april måned i år, blev der oprettet en Tibetan Resources Working Group af bibliotekarer fra bl.a. Library of Congress, Library of Congress South Asia Cooperative Acquisitions Program, Tibetan Buddhist Resource Center, Emory University, Indiana University, Yale, University of Michigan, Cornell University, University of Wisconsin, University of Chicago, University of California – Los Angeles, Columbia University, Latse Library, New York Public Library, og University of Virginia.

Undertegnede er efterfølgende blevet optaget i arbejdsgruppen, som netop har til formål at udveksle informationer og erfaringer i katalogisering af tibetansk litteratur, for at udvikle et standardiseret genreklassifikations-system for tibetansk litteratur. Et sådant system skal tage hensyn til de særlige idiosynkrasier i den måde tibetansk litteratur er opbygget på. For eksempel, når

det gælder buddhistiske tekster – hvilket udgør en meget stor procentdel af den tibetanske litteratur – så vil en enkelt forfatters samlede værker ofte indeholde et stort antal tekster i forskellige genrer. Filosofiske tekster vil stort set altid være direkte eller indirekte kommentarer til tidligere buddhistiske tekster oversat fra sanskrit, således at den oprindelige tekst indgår i kommentaren, enten komplet eller opdelt efter de enkelte vers eller simpelthen i form af enkelte fraser flettet ind i forfatterens egen tekst. Ofte vil et enkelt værk indeholde en kombination af adskillige genrer typisk historie, mytologi, filosofi, metafysik o.s.v.

Det er absolut ingen let opgave at standardisere klassifikationen af tibetanske litteraturgenrer, men det er en af de opgaver som Nationalbiblioteket i Bhutan vil bidrage til at løse i samarbejde med det nyetablerede forum, i kraft af de erfaringer og den institutionelle styrke, som biblioteket har opnået gennem Det Kongelige Biblioteks Bhutan-projekt.